

B.A. III Year
Physical Education
SEM- VI Paper No. – XI

शरीरिक शिक्षणातील मापन व मूल्यमापन

प्रस्तावना :-

मूल्यमापन हे आपणास नेहमीच्या जीवनात वेळोवेळी करावे लागते. व हे मूल्यमापन करत असतांना ते बिनचुक व त्याचे निरीक्षण चांगल्या पध्दतीने करून घेतले पाहिजे. मूल्यमापनामध्ये व्यक्तीच्या वर्तनाचे व प्रगतीचे गुणात्मक व संख्यात्मक असे चित्र पाहावयास मिळते. आपण परीक्षेद्वारे विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीचे पारमुख्याने मूल्यमापन हे करीत असतो. शारीरिक शिक्षणातही मापन व मूल्यमापन यामुळे खेळाडूस स्वतःच्या प्रगतीचे आकलन होत असते. व तो त्या पध्दतीने आपली पुढील प्रगती करीत असतो. म्हणून मापन व मूल्यमापन हे शारीरिक शिक्षणात आवश्यक मानले आहे.

व्याख्या:-

- 1) “शैक्षणिक उद्दीष्टे विकासाबरोबरच त्याच्या प्रमाणात साध्य झाली हे ठरविण्यासाठी उपयोजिलेली सूत्रबध्द पध्दती म्हणजे मूल्यमापन होय.”
- 2) “मुल्यामध्ये जो आपण बदल अपेक्षितो त्यालाच शैक्षणिक उद्दीष्टे किंवा मूल्यामापन असे म्हणतात.”

मूल्यमापनाची तत्वे :-

- ❖ मूल्यमापनाचे तंत्र असे असावे की ज्यामुळे ठरविलेली उद्दीष्टे पार पाडली गेली पाहिजेत.
- ❖ मूल्यमापनाचे उद्दीष्ट हे पूर्वनियोजित असावे.
- ❖ मुल्यांकन हे साधन आहे, साध्य नाही ज्यात विद्यार्थ्यांची कसोटी मोजमाप घेऊन निष्कर्ष परंतु ही न संपणारी प्रक्रिया असते.
- ❖ मूल्यमापन कोणत्याही गोष्टीवर करण्याची इच्छा आहे हे ठरविले पाहिजे.
- ❖ मूल्यमापनाच्या प्रत्येक तंत्राला मर्यादा असते. म्हणून योग्य त्या तंत्राचा उपयोग करताना त्या मर्यादाचे पालन हे करावे.
- ❖ तुम्ही कोणत्या परिस्थितीत त्या व्यक्तीचे निरीक्षण करणार आपण त्याची नेहमीची परिस्थिती निवडलेली असावी.
- ❖ मूल्यमापनासाठी लागणारे साहित्य, साधने व पध्दतीचे मूल्य, महत्व ठरवले गेले पाहिजेत. मोजमापावरून निष्कर्ष काढून मुल्यांकन केले जात असते. म्हणून साहित्य व साधने उत्तम दर्जाची असावी लागते